

Tomislav Markus (1969.–2010.)

Početak rujna neugodno nas je iznenadila vijest da je naš kolega Tomislav Markus ozbiljno bolestan, a ubrzo potom stigla je i vijest o njegovoj smrti, koja nas je potpuno šokirala. Kolega Markus bio je osebujna ličnost, iznimno plodan autor, ali prije svega izvrstan kolega s osjećajem odgovornosti za posao koji je radio i iznimnom kolegijalnošću, stoga želimo posvetiti nekoliko redaka njegovu iznimnom, ali kratkom životnom putu i radnom vijeku kao zahvalu za sve što je učinio za znanstvenu zajednicu i za kolege s kojima je radio.

Kolega Markus bavio se hrvatskom poviješću 19. stoljeća, započevši s razdobljem revolucionarnih godina 1848./49., a zatim je kronološku granicu pomaknuo do 1860-ih godina. No nije se kruto držao vremenskih odrednica, pa je u svojim radovima išao i u razdoblje prije 1848., ali i u razdoblje nakon 1860-ih. Isto tako tematsko polje njegova interesa nije bilo ograničeno na jednu temu, nego se bavio čitavim spektrom političkih, društvenih i kulturnih tema, ponajviše ideologijama i tiskom, pojedinim povijesnim osobama te njihovim političkim, kulturnim i znanstvenim radom pokazujući širinu u znanju i duboko promišljanje o svim pitanjima, pojavama i procesima koji su se događali tijekom 19. st. na području sjeverne Hrvatske. U svojim radovima pokazivao je i iznimnu kritičku sposobnost, često je pobijao neka uvriježena mišljenja, iznosio je nove teorije i pretpostavke. No nije se uvijek kruto držao ni svojih stavova, koje je uz dobre argumente bio voljan promijeniti i na to bi u sljedećim radovima upozorio u nekoj bilješci. Osim povijesnim temama, kolega Markus sve se više bavio i temama vezanim uz ekologiju, promišljajući život današnjeg čovjeka i našeg planeta i upoznavajući nas sa suvremenim filozofskim i sociološkim teorijama vezanim uz te teme. Uspješno je objavljivao i na tom području.

Životni put kolege Markusa vezan je uz Zagreb, gdje se 1969. rodio, odrastao, završio osnovnu i srednju školu, a zatim i povijest i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1993. godine. Na poticaj dr. Petra Korunića, koji ga je još tijekom studentskih dana primijetio i upoznao kao izvrsnog studenta s rijetko viđenom količinom znanja, sposobnošću služenja činjenicama, iznimno razvijenim kritičkim umom i dubinom promišljanja, zaposlen je od 1994. godine na Hrvatskom institutu za povijest. U vrlo kratkom roku, u srpnju 1996., uspio je obraniti magistarski rad pod naslovom *Ideje i koncepcije Slavenskog Juga 1848.–1850.* na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim je u siječnju 1999. na istom mjestu obranio i disertaciju pod naslovom *Hrvatski sabor 1848. godine: političke institucije i hrvatski politički pokret 1848.–1849.* Do 2010. godine istaknuo se kao jedan od najplodnijih autora Hrvatskog instituta za povijest objavivši nekoliko knjiga, više desetaka članaka, ali i izvorne građe. Neobjavljene, u rukopisu, nalaze se još tri njegove knjige, koje će, nadamo se, uskoro biti objavljene.

Kolega Tomislav Markus bio je iznimno osebujna ličnost, nije volio javne nastupe, tako da nije sudjelovao na znanstvenim skupovima, nije radio u nastavi sa studentima, čak nije došao ni na predstavljanje vlastite knjige, no njegove knjige i radovi bili su mnogim kolegama poticaj da na skupovima izlažu povijesne teme 19. stoljeća iz neke druge perspektive, a za svakog studenta povijesti on je postao obvezatna literatura. Iako je često živio u nekom svom svijetu i činilo se da ne primjećuje ni ljude ni događanja oko sebe, iz njegovih radova, posebno iz odmaka k temama vezanim uz ekologiju, očito je da je itekako bi svjestan sadašnjice, ali i zabrinut za budućnost, a iz odnosa s kolegama s kojima je uvijek bio voljan podijeliti svoja saznanja, dati dokumente koje je netom pronašao u arhivu i pomoći u raspravi oko pojedinih pitanja, pokazivao je rijetko viđenu nesebičnost i kolegijalnost.

Kolega Markus iznimno je dobro surađivao s Odsjekom za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU, gdje je bio rado viđen gost i kolega, ali i autor, čiji su radovi rado objavljivani u njihovu *Zborniku*.

Arijana Kolak Bošnjak